

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-06-02/2012

Rzeszów, sierpnia 2012 r.

Pani
Małgorzata Chomycz – Śmigielska
Wojewoda Podkarpacki

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.) zwanej dalej ustawą *o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie (PUW), kontrolę w zakresie sprawowania przez Wojewodę Podkarpackiego nadzoru nad działalnością powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności (powiatowych zespołów) w latach 2010 – 2012 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 13 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy *o NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. – w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. *o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.), zwanej dalej *ustawą nowelizującą*, przekazuje Pani Wojewodzie niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Wojewody Podkarpackiego w zakresie sprawowania nadzoru nad powiatowymi zespołami w województwie podkarpackim w latach 2010 – 2012 (I półrocze).

Uzasadnieniem powyższej oceny jest w szczególności zaniechanie sporządzania wystąpień pokontrolnych, co było sprzeczne z przepisem § 18 rozporządzenia Ministra Pracy

i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2008 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 53, poz. 323), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż na skutek ww. zaniechania nie osiągnięto celów nadzoru nad powiatowymi zespołami, tj. nie podjęto działań właściwych dla wyeliminowania nieprawidłowości, stwierdzonych w kontrolach tych zespołów.

W kontroli ustalono, iż nadzór nad powiatowymi zespołami sprawowany był zarówno przez Wojewodę Podkarpackiego, jak i przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Podkarpackim (Wojewódzki Zespół). Zadania związane z wykonywaniem nadzoru nad powiatowymi zespołami ujęte były zarówno w Regulaminie Organizacyjnym PUW (jako zadania Wydziału Polityki Społecznej PUW) jak i w zarządzeniu Wojewody Podkarpackiego w sprawie powołania Wojewódzkiego Zespołu.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w badanym okresie kontrolą objęto łącznie 15 (spośród 19) powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, tj. 79%. Kontrole przeprowadzane były – na podstawie przyjętego harmonogramu kontroli – w zespołach 5-cio osobowych: 3 pracowników PUW (w jednym przypadku 2 pracowników PUW) oraz dwóch lekarzy, zatrudnionych na umowę zlecenia i działających na podstawie upoważnienia, wystawionego przez Przewodniczącego Wojewódzkiego Zespołu. Wszystkie kontrole dotyczyły zgodności orzecznictwa z zebranymi dokumentami i przepisami, dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności oraz prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania. W 2010 r. kontrole przeprowadzane były w oparciu o indywidualny program kontroli, zaś od 2011 r. – w oparciu o program kontroli, zatwierdzany na cały rok przez Wojewodę Podkarpackiego.

Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie kryterium celowości – negatywnie ocenia fakt, iż od 2008 r. nie przeprowadzono kontroli w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej (jedyne powiatowe zespoły nieprzewidziane do kontroli w latach 2008 – 2012). Powyższa ocena uzasadniona jest również faktem, iż jedna z dwóch skarg na działania powiatowych zespołów, jakie wpłynęły do Wojewody Podkarpackiego, dotyczyła właśnie Powiatowego Zespołu w Kolbuszowej.

W kontroli ustalono, iż w okresie 2010 r. – I półrocze 2012 r., po kontrolach przeprowadzonych w powiatowych zespołach, nie sporządzano i nie przekazywano kierownikom podmiotów kontrolowanych wystąpień pokontrolnych, zawierających ocenę kontrolowanej działalności oraz uwagi i zalecenia pokontrolne, zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub naruszeń prawa, pomimo iż w wyniku tych kontroli stwierdzano liczne nieprawidłowości (np. brak stosownej dokumentacji medycznej, brak badań przedmiotowych i podmiotowych, orzeczenie o niepełnosprawności pomimo stwierdzenia dysfunkcji, które nie kwalifikują do niepełnosprawności, brak uzasadnienia orzeczenia itp.).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż zaniechanie to było sprzeczne z przepisem § 18 cyt. *rozporządzenia w sprawie kontroli*, który wymaga, aby w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, niezwłocznie po podpisaniu protokołu kontroli, sporządzić wystąpienie pokontrolne, które należy przekazać kierownikowi podmiotu kontrolowanego. Wystąpienia takie winny zawierać ocenę kontrolowanej działalności, uwagi i zalecenia pokontrolne zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub naruszeń prawa, a kierownicy jednostek kontrolowanych winni zawiadamiać organ kontrolujący o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Na skutek powyższego zaniechania – pomimo prawidłowo przeprowadzanych kontroli – nie były realizowane rezultaty tych kontroli, ponieważ nie podejmowano wymaganych przepisami działań zmierzających do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli nie osiągnięto przez to zamierzonych celów sprawowania nadzoru nad powiatowymi zespołami.

Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie kryterium celowości – negatywnie ocenia fakt, iż pomimo stwierdzenia w kontrolach licznych nieprawidłowości, Wojewoda Podkarpacki nie występował do Wojewódzkiego Zespołu o stwierdzenie nieważności decyzji.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż Wojewoda Podkarpacki posiadał takie uprawnienie na podstawie art. 6c ust. 3, w związku z art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.), zaś wykazane w kontroli nieprawidłowości mogły świadczyć o wydaniu orzeczeń przez podmiot kontrolowany z rażącym naruszeniem prawa.

Powtarzające się nieprawidłowości, świadczące o naruszeniu obowiązujących przepisów, takie jak:

- brak stosownej dokumentacji medycznej,
- brak badań przedmiotowych i podmiotowych,
- wydanie orzeczenia o niepełnosprawności pomimo stwierdzenia dysfunkcji, które nie kwalifikują do niepełnosprawności,
- brak uzasadnienia orzeczenia

wskazują, że część postępowań orzecznich, w których stwierdzono nieprawidłowości, nie daje gwarancji, że niepełnosprawność – lub stopień niepełnosprawności – określono rzetelnie lub na rzecz osób do tego uprawnionych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wojewody Podkarpackiego w zakresie przeprowadzania szkoleń członków powiatowych zespołów oraz udzielania wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Podkarpacki zorganizował 5 takich szkoleń, które odbyły się w siedzibie PUW. Tematyka szkoleń obejmowała minimum programowe, o którym mowa w § 27 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w *sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (Dz. U. Nr 137, poz.1328 ze zm.). Szkolenia prowadzili – na podstawie umów zlecenia – specjaliści w danej dziedzinie (lekarze, psychologowie, pedagodzy, pracownicy socjalni), a także pracownicy Wydziału Polityki Społecznej PUW.

Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie kryterium gospodarności – pozytywnie ocenia taką formę organizacji szkoleń dla członków powiatowych zespołów.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia finansowanie powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, jak i finansowanie nadzoru nad tymi zespołami.

W kontroli ustalono, iż z budżetu Wojewody Podkarpackiego na funkcjonowanie powiatowych zespołów wydatkowano – odpowiednio: 5.292 tys. zł w 2010 r., 6.089 tys. zł w 2011 r. oraz 3.038 tys. zł w I półroczu 2012 r. Z kolei na funkcjonowanie Wojewódzkiego Zespołu wydatkowano – odpowiednio: 406 tys. zł w 2010 r., 435 tys. zł w 2011 r. oraz 176 tys. zł w I półroczu 2012 r. Wojewoda Podkarpacki analizował wysokość wydatków na działalność powiatowych zespołów pod kątem zasadności utrzymania tych zespołów.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w zakresie realizacji budżetu zadaniowego osiągnięto niższy niż zaplanowany miernik dla osiągnięcia celu podzadania 13.2.3. *Orzekanie o niepełnosprawności*.

W kontroli ustalono, iż miernik ten – zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów – został ustalony jako stosunek liczby orzeczeń uchylonych w całości do wszystkich złożonych odwołań. Zaplanowany miernik wyniósł 0,58 (2500/4300), zaś miernik osiągnięty wyniósł 0,45 (2517/5517).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przyjęty miernik nie był adekwatny do przyjętego celu podzadania (*Zapewnienie zgodnego ze standardami orzekania o niepełnosprawności i adekwatne do utrzymania finansowanie zespołów orzekających I i II instancji*), ponieważ relacja liczby odwołań uchylonych w całości do liczby wszystkich odwołań nie pozostaje w korelacji z prawidłowością stosowania standardów orzekania ani z prawidłowością finansowania zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności. Z kolei podmiot realizujący zadanie nie ma wpływu na ilość składanych odwołań, a tym samym – na osiągnięcie zaplanowanego miernika przyjętego celu.

Przedstawiając Pani Wojewodzie powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. – w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, wnosi o:

1. Sporządzanie wystąpień pokontrolnych w każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w kontroli powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, stosownie do wymogów przepisu § 18 cyt. *rozporządzenia w sprawie kontroli*;
2. Korzystanie, w uzasadnionych przypadkach, z możliwości wynikającej z art. 6c ust. 3, w związku z art. 6c ust. 6 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, tj. występowania do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o stwierdzenie nieważności orzeczeń, które – w świetle ustaleń kontroli Wojewody Podkarpackiego – mogły zostać wydane z rażącym naruszeniem prawa;
3. Ponowne przeanalizowanie decyzji, co do których kontrole Wojewody wykazały naruszenie prawa, w celu ewentualnego stwierdzenia ich nieważności;
4. Przeprowadzenie kontroli w Powiatowym Zespole Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. – w związku z art. 2 *ustawy nowelizującej*, oczekuje przedstawienia przez Panią Wojewodę – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. – w związku z art. 2 *ustawy nowelizującej*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. – w związku z art. 2 *ustawy nowelizującej*, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.